

Procedure in nasal allergen challenge

Bolesław Samoliński, Edyta Krzych-Falta

Post Dermatol Alergol 2010; XXVII, 3: 186–187

Adaptacja chorego i warunki wykonania donosowej próby prowokacyjnej z alergenem

Stosuje się różne stężenia alergenu w donosowej próbie prowokacyjnej z alergenem (DPPA), w zależności od siły alergenowej ekstraktu i oczekiwanego stopnia nadwrażliwości chorego. Wskazane jest używanie roztworów standaryzowanych. Zalecane stężenia dla pyłków traw wynoszą 5 µg/ml dializowanej suchej substancji podanej z atomizera dającego każdorazowo dawkę 0,1 ml. Wskazuje się na możliwość 3–5-krotnego zwiększenia stężenia w stosunku do wartości początkowej. Jeżeli stosuje się krążek bibuły, wskazane jest podawanie stężenia 0,5 µg/ml na dawkę na 4 mm dysku. Dopuszcza się również liofilizowane ekstrakty mieszane z laktozą. Sposób podania alergenu jest istotny, gdyż należy unikać jego penetracji do dolnych dróg oddechowych. Ocena stanu nosa powinna być wykonana 20 min przed aplikacją substancji testowanej. Dłuższy czas jest wymagany dla osób, które są w okresie zaostrzenia alergii wziewnej, a badanie przeprowadza się w warunkach pomieszczenia z oczyszczanym, klimatyzowanym powietrzem. Upośledzenie funkcji nosa oraz priming effect mogą uniemożliwiać badanie w okresie pełnoobjawowym. Przed próbą prowokacyjną z alergenem należy wykonać badanie z roztworem kontrolnym. Kalkulacja musi uwzględniać nieswoiste odczyny podczas próby. Powinny one mieć niewielki wpływ na rzeczywistą odpowiedź ze strony błony śluzowej nosa. Można przeprowadzić DPPA jakościową i ilościową. Jakościowa polega na podaniu jednego stężenia alergenu i ocenie reakcji klinicznej. Próba ilościowa opiera się na zastosowaniu 5 rozcieńczeń alergenu i ocenie pierwszego najmniejszego rozcieńczenia odpowiadającego za występowanie objawów. Aby zapewnić powtarzalność i porównywalność prób prowokacyjnych u tego samego chorego oraz między pacjentami, należy zastosować alergeny standaryzowane. Jeżeli ekstrakty alergenowe standaryzowane nie są dostępne, to należy liofilizowany ekstrakt podzielić na wiele dawek, aby w przyszłości można było użyć tego samego, zawierającego identyczne stężenie alergenu do kolejnych prób prowokacyjnych. Badania powinny być przeprowadzane w tym samym pomieszczeniu, w możliwie stałych warunkach, takich jak: temperatura 20–22°C, wilgotność względna 35–45%, brak w powietrzu substancji drażniących i alergenowo aktywnych.

Technika donosowej próby prowokacyjnej

Podczas próby prowokacyjnej chory powinien być poddany następującej procedurze:

- 20–30-minutowa adaptacja w pomieszczeniu;
- ocena podstawowych objawów nadwrażliwości, takich jak: kichanie, katar, świąd i zatkanie nosa, zapalenie spojówek;
- badanie rinoskopowe wraz z oceną ogólnego stanu chorego;
- rejestracja objawów na skali numerycznej lub analogowej;
- wykonanie badania obiektywną techniką, jeżeli jest dostępna;
- podanie do obu nozdrzy roztworu płynu kontrolnego, stanowiącego nośnik dla alergenów użytych w dalszej części badania, w celu wykluczenia nieswoistej reakcji; roztwór płynu kontrolnego powinien mieć temperaturę pomieszczenia, w którym wykonuje się próbę prowokacyjną;
- po 10–15 min ponowna ocena jak na wstępie;
- podanie alergenu do obu nozdrzy; możliwe są następujące techniki podawania alergenu: kropłowa, nasiękowa i na bibułce; możliwa jest również prowokacja opierająca się na kontrolowanych stężeniach alergenu w powietrzu (the vienna chamber), jednak nie jest ona

powszechnie dostępna;

- w trakcie aplikacji roztworu chory powinien wstrzymać oddech na wdechu, aby uniknąć penetracji alergenu do oskrzeli; roztwór alergenowy powinien mieć temperaturę pomieszczenia, w którym wykonuje się próbę prowokacyjną;
- po upływie minimum 15 min pacjent ponownie wypełnia kartę oceny DPPA, powinien mieć wykonane badanie rynoskopowe oraz ocenę jamy nosowej obiektywną, zastosowaną na wstępie techniką.

Schemat donosowej próby prowokacyjnej

20–30-minutowa samoocena + rynoskopia + ewentualnie badanie obiektywną → adaptacja
samoocena → donosowo roztwór płynu kontrolnego po 15 min → techniką DPPA donosowo → +
rynoskopia + ewentualnie badanie obiektywną techniką DPPA roztwór alergenu samoocena +
rynoskopia + ewentualnie → po 15 min badanie obiektywną techniką DPPA